

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету історії та міжнародних відносин
/ Андрейко В.І./
«30» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	075 Маркетинг
Освітня програма	Маркетинг
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи менеджменту» для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 075 Маркетинг освітньої програми Маркетинг.

Розробник: Федурця В.П., к.е.н., доц., доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

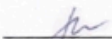
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

протокол № 13 від «28» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Дюгованець О.М.

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ»

протокол № 7 від «28» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Мишко С.А.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3-ий	3-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 60 годин самостійної роботи студента –60 години	2-ий	2-ий
	Лекції:	
	32	12
	Практичні (семінарські):	
	28	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усне та письмове опитування	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи менеджменту**» є формування у майбутніх маркетологів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

загальних:

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК11. Здатність працювати в команді.
- ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).
- ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальних:

- СК1. Здатність логічно і послідовно відтворювати отримані знання предметної області маркетингу.
- СК2. Здатність критично аналізувати й узагальнювати положення предметної області сучасного маркетингу.
- СК7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.
- СК10. Здатність використовувати маркетингові інформаційні системи в ухваленні маркетингових рішень і розробляти рекомендації щодо підвищення їх ефективності.
- СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.
- СК13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в крос-функціональному розрізі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи менеджменту**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 2 – Історія економіки та економічної думки
- ОК 3 – Основи економіки та підприємництва
- ОК 7 – Вступ до спеціальності "Маркетинг"
- ОК 10 – Мікроекономіка
- ОК 13 – Макроекономіка
- ОК 20 – Економіка та фінанси підприємства

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Маркетинг**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН1. Демонструвати знання і розуміння теоретичних основ і принципів провадження маркетингової діяльності.

ПРН2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПРН3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

ПРН4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.

ПРН5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.

ПРН6. Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.

ПРН9. Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.

ПРН10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.

ПРН11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід і здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

ПРН12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН13. Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.

ПРН14. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.

ПРН15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.

ПРН17. Демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами, а також належного використання професійної термінології.

ПРН18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Основи менеджменту»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати теоретичні засади та розуміти принципи маркетингової діяльності та вміти їх використовувати.	ПРН1
Знати фундаментальні принципи, теоретичні основи та прикладні навички здійснення маркетингової діяльності та вміти використовувати їх при аналізуванні та прогнозуванні ринкових явищ і процесів.	ПРН2
вміти застосовувати отримані теоретичні та практичні знання з маркетингу в товарній діяльності підприємства.	ПРН3
Після вивчення дисципліни студенти зможуть ефективно збирати та аналізувати необхідну маркетингову інформацію, коректно розраховувати економічні та маркетингові показники, а також обґрунтовувати свої управлінські рішення, використовуючи відповідний аналітичний та методичний інструментарій.	ПРН4
Вміти виявляти й аналізувати основні характеристики маркетингових систем різного рівня, знати особливості поведінки їх суб'єктів.	ПРН5

Вміти визначати функціональні напрямки маркетингової діяльності господарюючого суб'єкта та знати встановлювати їх взаємозв'язки в системі управління, вміти розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.	ПРН6
Після опанування курсу студенти зможуть точно оцінювати ризики, пов'язані з проведенням маркетингових досліджень та впровадженням маркетингової діяльності, а також встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища, що необхідно для прийняття зважених управлінських рішень.	ПРН9
Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми й альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.	ПРН10
Вміти застосовувати міждисциплінарний підхід і здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта	ПРН11
Вміти виявляти навички самостійної роботи, володіти гнучким мисленням, бути відкритим до здобуття нових знань, бути критичним до інших і самокритичним до себе при здійснюванні маркетингового аналізу та аудиту.	ПРН 12
Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.	ПРН13
Вміти працювати в команді, виконувати функціональні обов'язки у групі, розробляти та обґрунтовувати економічно доцільні фінансові рішення.	ПРН14
Здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), мати повагу до різноманітності та міжкультурності з урахуванням асиметрії глобального економічного розвитку та сучасних глобальних проблем людства.	ПРН15
Демонструвати навички усної та письмової комунікації державною та іноземною мовами, використовувати професійну економічну та фінансову термінологію.	ПРН 17
Усвідомлювати значущість моральних, культурних і наукових цінностей, дотримується етичних стандартів у сфері економіки та фінансів підприємства	ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Основи менеджменту» є: складання екзамену; письмове тестування; підготовка індивідуальних наукових робіт, доповідей по відповідних питаннях; презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента; розв'язування практичних ситуаційних завдань тощо.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Формами контролю результатів знань здобувачів вищої освіти є модульний контроль, який складається із поточного контролю і модульного контрольного оцінювання, а також підсумковий семестровий контроль (екзамен).

У відповідності до навального плану, на вивчення дисципліни «Основи менеджменту» відведено 4 кредити, що передбачає проведення двох модульних контролів.

Кожен модульний контроль складається з поточного контролю (ПК) та модульного контрольного оцінювання (МКО).

Форми поточного контролю: ПК здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. *Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:* виступи на семінарських заняттях; експрес опитування; поточне тестування; розв'язок ситуаційних задач; підготовка рефератів; підготовка презентації за темою; складання глосарію за темою; конспект на тему; анотація додатково вивченої літератури; підсумкове контрольне опитування за кожною темою.

Форма модульного контрольного оцінювання з дисципліни «Основи менеджменту» проводиться у письмовій формі шляхом виконання контрольних робіт. Форма контрольних робіт: тести і завдання. Перед проведенням МКО студенти мають змогу завчасно ознайомитися з питаннями, які виносяться на МКО.

Вага отриманих під час модульного контрольного оцінювання балів складає 50% від оцінки за модуль. До модульного контрольного оцінювання допускаються всі студенти.

Виконання контрольної роботи здійснюється студентом індивідуально. Студент може звернутися до викладача за поясненням змісту контрольної роботи. Під час проведення модульної контрольної роботи дозволяється користуватися довідковими матеріалами, які визначені кафедрою. Студентам забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією та користуватися недозволенними матеріалами.

При порушенні студентом установлених правил проходження модульного контрольного оцінювання, викладач відсторонює його від виконання роботи, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати контрольної роботи студента, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів.

Студент, який із поважної причини не з'явився на модульний контроль, за дозволом декана може скласти його у визначений деканатом термін.

Результати перевірки письмових контрольних робіт доводяться до відома студентів не пізніше, ніж через три робочі дні після їх виконання. Студент, який не погоджується з оцінкою, має право звернутися до викладача і отримати ґрунтовне пояснення. У випадку незгоди з рішенням викладача, студент має право звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри не пізніше, ніж на наступний робочий день після оголошення результатів. Викладач і завідувач кафедри у присутності декана факультету та студента протягом трьох днів повинні розглянути апеляцію і прийняти остаточне рішення. У результаті апеляції оцінка студента не може бути знижена.

При визначенні модульної оцінки враховуються результати поточного контролю під час семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. Оцінка за модуль складає максимально 100 балів. Студент, який за результатами модульного контролю отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен перескласти цей модуль до проведення підсумкового (семестрового) контролю, згідно із затвердженим деканатом графіком або під час чергування викладачів на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового контролю не допускається.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середня арифметична сума балів, отриманих у результаті модульних контролів, та виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, встановленому у ДВНЗ «УжНУ» Положенням про організацію освітнього процесу, що приведені нижче в таблиці.

**Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання
у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС**

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	не задовільно
0-34	F	

Форма підсумкового семестрового контролю.

Підсумковий семестровий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого

використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо. Підсумковий контроль з дисципліни «Основи менеджменту» проводиться у формі екзамену.

До підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умов договору про навчання та усіх видів обов'язкових робіт (практичних, розрахунково-графічних та розрахункових робіт, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також за результатами модульного контролю набрали менше 35 балів.

Якщо рейтингова оцінка за модульним контролем становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали оцінку «незадовільно», мають право на два перескладання: перший раз – викладачу, другий раз (у разі незадовільної оцінки при першому перескладанні) – комісії. Комісія створюється завідувачем кафедри. До складу комісії обов'язково входять лектор та завідувач кафедри. Підсумкова оцінка, виставлена комісією, є остаточною.

При порушенні студентом дисципліни під час проведення підсумкового контролю екзаменатор відсторонює його від складання іспиту та виставляє йому оцінку «незадовільно».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									МКО	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Індивід. робота	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									МКО	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	Індивід. робота	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

T9, T10 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарські заняття	4	40	6	40
Есе	1	10	–	–
Реферат	–	–	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка знань, умінь і практичних навичок студента з навчальної дисципліни «Основи менеджменту» здійснюється за кредитно-модульною системою.

Модульне оцінювання включає оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни (див. таблицю вище).

Поточне оцінювання включає в себе перевірку рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи на занятті (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і контрольних робіт) та індивідуальної

роботи студента (практичний компонент – реферат, есе, складання термінологічного словника тощо). Теоретична компонента оцінюється в **40 балів**, а практична – **10**.

Оцінювання активності під час аудиторних занять здійснюється у межах **40 балів** у кожному змістовому модулі:

- **31-40 балів** – відвідано не менше 90% семінарських занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

- **21-30 балів** – відвідано не менше 75% семінарських занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

- **11-20 балів** – відвідано не менше 60% семінарських занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «відмінно»;

- **1-10 балів** – відвідано не менше 50% семінарських занять та отримано оцінки «задовільно», «добре».

Оцінка за будь-який вид індивідуальної роботи (підготовка рефератів, есе, доповідей, поглиблене опрацювання першоджерел і наукових статей, виконання індивідуальних контрольних, практичних і ситуаційних завдань) встановлюється в межах **10 балів** та включає в себе наступні складові: 1) актуальність тематики обраної теми, 2) впевнений захист, 3) виконання згідно встановлених вимог.

Контрольна робота за кожним модулем включає в себе виконання завдань репродуктивного (відтворення вивченого) характеру у формі тестів та реконструктивного (застосування знань і вмінь у змінених ситуаціях) характеру у формі відповіді на запитання.

Виконання модульної контрольної роботи оцінюється в діапазоні від 0 до 50 балів. При цьому виконання різних типів завдань оцінюється так:

- виконання репродуктивного завдання – від 0 до 10 балів;
- виконання кожного реконструктивного завдання – від 0 до 10 балів.

Контрольні роботи за обома модулями з дисципліни «Основи менеджменту» містять по 5 тестових завдань та по чотири питання.

За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 2 бали, за неправильну відповідь – 0 балів.

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність відповідей на запитання, кожне з яких оцінюється у 10 балів (див. таблицю).

Критерії оцінювання виконання реконструктивних завдань студентами

Оцінка	Критерій
10 балів	Студент дає правильну вичерпну відповідь на поставлене запитання, при цьому показує високі знання понятійного апарату і літературних джерел, вміє аргументувати свої думки та ставлення до відповідної категорії
5 балів	Студент в цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел.
2 бали	Студент дає правильну відповідь на запитання, але показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
0 балів	Студент дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий контроль (екзамен) з дисципліни «Основи менеджменту» включає 10 тестових завдань та 4 питання з курсу дисципліни.

Правильні відповіді на тестові завдання оцінюються в 2 бали, неправильні – 0 балів.

Повна відповідь на питання кожне запитання оцінюється в 20 балів.

Загальні критерії підсумкового оцінювання приведені в таблиці.

Оцінка	Критерій
A	здобувачі вищої освіти повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу
B	здобувачі вищої освіти оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності
C	здобувачі вищої освіти в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки
D	здобувачі вищої освіти показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки
E	здобувачі вищої освіти виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни курсу та орієнтуються в матеріалі базового підручника
FX	здобувачі вищої освіти не виявили достатнього рівня знань з дисципліни, необхідного для продовження навчання, вивчили не всі основні терміни курсу та слабо орієнтуються в матеріалі базового підручника (оцінка передбачає виконання додаткових індивідуальних завдань для підвищення рівня знань та повторне складання підсумкового контролю)
F	здобувачі вищої освіти не виявили мінімально достатнього рівня знань з дисципліни, необхідного для продовження навчання, не вивчили основних термінів курсу та не орієнтуються в матеріалі базового підручника (оцінка передбачає проходження повторного курсу навчальної дисципліни зі складанням підсумкового контролю)

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Основи менеджменту

Тема 1. Зміст, історія розвитку та роль менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності.

Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту.

Менеджмент як система наукових знань та як мистецтво управління.

Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки.

Рівні управління. Групи менеджерів.

Існуючі парадигми менеджменту.

Методи досліджень в менеджменті.

Еволюція управлінської думки у світі та Україні.

Становлення перших теорій управління.

Класичні підходи до управління.

Неокласичні школи менеджменту.
Сучасні підходи до управління.
Характеристика інтегрованих підходів до управління.

Тема 2. Організації як об'єкти управління.

Поняття організації.
Загальні риси організації.
Внутрішнє середовище організації.
Зовнішнє середовище організації, фактори прямої і непрямой дії.
Схема функціонування організації, як відкритої динамічної системи.
Життєвий цикл організації.
Культура організації.
Види організації в Україні.

Тема 3. Закони, закономірності, принципи, процеси та функції менеджменту

Закони і закономірності менеджменту.
Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.
Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.
Загальні принципи управління.
Сучасні принципи менеджменту.
Процес управління як сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих категорій менеджменту.
Управлінський процес та його елементи. Особливості процесу управління.
Техніка і технологія управління.
Поняття функцій менеджменту.
Функції менеджменту, їх роль в управлінні. Особливості формування функцій менеджменту.
Класифікація функцій менеджменту за різними підходами, їх характеристика та взаємозв'язок.
Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.

Тема 4. Планування як загальна функція менеджменту.

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок.
Основні елементи системи планування.
Етапи процесу планування.
Стратегічне планування та розробка стратегій.
Планування реалізації стратегій.
Загальна характеристика бізнес-планування.

Тема 5. Організування як загальна функція менеджменту.

Сутність функції організаційної діяльності та її місце в системі управління.
Поняття та складові організаційної діяльності.
Повноваження, відповідальність і делегування. Процес делегування повноважень та відповідальності. Типи повноважень.
Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Складний процес. Вертикальна та горизонтальна координація. Департаменталізація. Взаємодія структур організації.
Характеристика структур управління.

Тема 6. Мотивування як загальна функція менеджменту.

Значення людського фактору в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника.
Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивуванні.
Взаємозв'язок потреб, спонук, дій та цілей.
Класифікація мотиваційних теорій.

Змістовні та процесійні теорії мотивації. Мотиваційна теорія підкріплення.
Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

Тема 7. Контролювання як загальна функція менеджменту

Поняття і сутність контролювання та його місце в системі управління.
Процес контролювання
Система контролю та умови її ефективного функціонування.
Види управлінського контролю
Методи контролювання
Стратегічний контроль у процесі стратегічних перетворень на підприємстві
Контролювання та зворотний зв'язок у менеджменті
Людський фактор у контролюванні

Тема 8. Регулювання як загальна функція менеджменту

Регулювання: сутність та місце в системі менеджменту.
Класифікація видів регулювання.
Процес регулювання в організації.

Змістовий модуль 2. Методи менеджменту та адміністрування

Тема 9. Методи менеджменту

Сутність та класифікація методів менеджменту.
Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану.
Еволюція інтерпретацій методів у вітчизняній науці управління.
Економічні методи менеджменту.
Адміністративні методи менеджменту.
Соціально-психологічні методи менеджменту.
Правові методи управління.
Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Тема 10. Управлінські рішення

Управлінське рішення як результат управлінської діяльності.
Класифікація управлінських рішень.
Умови прийняття управлінських рішень.
Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень.
Моделі прийняття управлінських рішень.
Підходи до прийняття управлінських рішень.
Різновиди технологій прийняття управлінських рішень.
Методи прийняття управлінських рішень.
Якість управлінських рішень.

Тема 11. Інформація та комунікації у менеджменті

Інформація, її види та роль у менеджменті.
Характеристика носіїв інформації.
Вимоги, які пред'являються до інформації.
Сутність комунікацій та їхня роль у системі управління.
Комунікаційний процес, його елементи та етапи.
Моделі комунікаційного процесу.
Міжособистісні комунікації.
Комунікаційні перешкоди та засоби їхнього подолання.

Тема 12. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва.
Основні фактори та визначальні аспекти керівництва.
Основи керівництва: вплив, лідерство, влада.
Влада як елемент примушення.
Форми впливу та влади.
Теорії лідерства.
Характеристика та класифікація стилів керівництва.
Фактори та передумови формування стилів керівництва.
Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 13. Менеджмент груп та команд, управління конфліктами та стресами

Групи і команди в організаціях
Стадії розвитку груп і команд
Характеристика груп і команд
Структура обов'язків та норми поведінки
Формальне та неформальне лідерство
Суть, причини виникнення конфліктів.
Класифікація конфліктів
Контролювання та керування конфліктами в організації
Типи і причини стресів
Організаційні та особистісні фактори стресу
Концепції управління стресом

Тема 14. Організаційні зміни та організаційний розвиток і управління ними

Сутність та причини організаційних змін.
Технологія управління змінами.
Опір змінам та його подолання.
Поняття організаційного розвитку.
Управління організаційним розвитком.

Тема 15. Відповідальність та етика у менеджменті.

Етичні виміри культури менеджменту.
Принципи етичної поведінки.
Етика ділового спілкування менеджера .
Заходи щодо забезпечення етичної поведінки .
Сутність відповідальності у менеджменті.
Юридична та економічна відповідальність організації.
Соціальна відповідальність та збалансований розвиток організації .

Тема 16. Ефективність менеджменту

Поняття ефективності менеджменту
Вимір і оцінка ефективності менеджменту.
Критерії та показники ефективності менеджменту.
Основні показники ефективності менеджменту.
Основні фактори та принципи ефективності менеджменту.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин							
	Форма навчання:							
	денна				заочна			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
Лекції		Семинарські	Ссамостійна робота	Лекції		Семинарські	Ссамостійна робота	
Модуль 1								
Загальні засади менеджменту та управління, види та зміст управлінської діяльності								
Тема 1. Зміст, історія розвитку та роль менеджменту	7	2	2	3	7	2	2	6
Тема 2. Організації як об'єкти управління	8	2	2	4	8			7
Тема 3. Закони, закономірності, принципи, процеси та функції менеджменту	8	2	2	4	7			6
Тема 4. Планування як загальна функція менеджменту	8	2	2	4	7			7
Тема 5. Організування як загальна функція менеджменту	8	2	2	4	7			6
Тема 6. Мотивування як загальна функція менеджменту	8	2	2	4	8			6
Тема 7. Контролювання як загальна функція менеджменту	7	2	2	4	8			7
Тема 8. Регулювання як загальна функція менеджменту	6	2		3	7			6
<i>Разом за модулем 1</i>	60	16	14	30	59	6	2	51
Модуль 2								
Методи менеджменту та адміністрування								
Тема 9. Методи менеджменту	7	2	2	3	8	2	2	7
Тема 10. Управлінські рішення	8	2	2	4	8			7
Тема 11. Інформація та комунікації у менеджменті	8	2	2	4	8	2	6	
Тема 12. Керівництво та лідерство	8	2	2	4	8	7		
Тема 13. Менеджмент груп і команд, управління конфліктами та стресами	8	2	2	4	8	2	2	6
Тема 14. Організаційні зміни і організаційний розвиток та управління ними.	8	2	2	4	7			6
Тема 15. Відповідальність та етика у менеджменті	7	2	2	4	7			6
Тема 16. Ефективність менеджменту	6	2		3	7			6
<i>Разом за модулем 2</i>	60	16	14	30	61	6	4	51
Разом за семестр	120	32	28	60	120	12	6	102

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ до менеджменту	2	3
2	Організації як об'єкти управління	2	
3	Закони, закономірності, принципи, процеси та функції менеджменту	2	
4	Планування як загальна функція менеджменту	2	
5	Організування як загальна функція менеджменту	2	
6	Мотивування як загальна функція менеджменту	2	
7	Контролювання та регулювання як загальна функція менеджменту	2	
8	Методи менеджменту	2	3
9	Управлінські рішення	2	
10	Інформація та комунікації у менеджменті	2	
11	Керівництво та лідерство	2	
12	Менеджмент груп і команд, управління конфліктами та стресами	2	
13	Організаційні зміни і організаційний розвиток та управління ними.	2	
14	Тема 15. Відповідальність та ефективність менеджменту	2	
Разом за семестр		28	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Концепції визнання менеджменту. Методологічне різноманіття менеджменту. Розвиток управлінської науки в Україні.	3	6
2	Основні закони та закономірності, що зумовлюють існування та функціонування організації як відкритої системи.	4	7
3	Класифікація закономірностей, що впливають з дії економічних законів та законів соціальної взаємодії. Сучасні принципи менеджменту. Зміст та особливості процесу управління. Вплив спеціалізації управлінської праці на виникнення функцій менеджменту	4	6
4	Генеza планування	4	7
5	Проектування організаційних процесів	4	6
6	Засоби мотиваційного впливу	4	6
7	Система контролювання виробничих процесів	4	7
8	Стабілізуюче, розпорядницьке та дисциплінарне регулювання.	3	6
9	Бюджети як складові економічних методів менеджменту	3	7
10	Реалізація управлінських рішень і надійність систем управління в організації.	4	7
11	Управління інформаційними системами в організації	4	6
12	Сутність адаптивного керівництва. Теорії лідерства.	4	7
13	Взаємозв'язок формальних та неформальних груп в організації.	4	6

	Глобальні та віртуальні команди.		
14	Управління організаційними змінами та організаційним розвитком як складова забезпечення конкурентоспроможності підприємства.	4	6
15	Соціальна відповідальність бізнесу в умовах російсько-української війни	4	6
16	Контролінг в системі підвищення ефективності менеджменту	3	6
	Разом	60	102

6.5. Індивідуальні завдання

Орієнтовні теми індивідуальної роботи (есе, реферат, презентація, поглиблений конспект тощо), які виконують студенти (одна тема за вибором студента протягом одного змістового модуля).

Модуль 1

1. Змістові аспекти поняття «Менеджмент».
2. Змістові відмінності між менеджментом як наукою, мистецтвом і видом діяльності.
3. Історичні передумови виникнення наукового менеджменту.
4. Етапи розвитку менеджменту як науки.
5. Основні відмінності між класичними і неокласичними школами менеджменту.
6. Сутність адміністративної школи менеджменту.
7. Сутність бюрократичних моделей менеджменту.
8. Сутність інтегрованих підходів до управління.
9. Закони менеджменту.
10. Закономірності менеджменту.
11. Принципи менеджменту та їх зміст.
12. Класифікація принципів менеджменту.
13. Класифікація функцій менеджменту.
14. Поняття та призначення загальних функцій менеджменту.
15. Взаємозв'язок конкретних та загальних функцій менеджменту.
16. Сутність технології менеджменту.
17. Організація як об'єкт управління.
18. Внутрішнє середовище організації.
19. Зовнішнє середовище організації.
20. Життєвий цикл організації.
21. Культура організації.
22. Суть планування як загальної функції менеджменту.
23. Види планування, їх сутність та застосування.
24. Сутність стратегічного планування.
25. Планування реалізації стратегій.
26. Тактичне планування.
27. Оперативне планування.
28. Загальна характеристика бізнес-планування.
29. Сутність функції організування та її основна роль.
30. Владні повноваження, відповідальність і делегування.
31. Поняття централізації та децентралізації у менеджменті.
32. Види департаменталізації та їх характеристика.
33. Переваги та недоліки лінійної структури.
34. Переваги та недоліки функціональної структури.
35. Переваги та недоліки дивізійної структури.
36. Адаптивні організаційні структури управління.
37. Зміст і еволюція поняття мотивація.
38. Сутність основних змістовних теорій мотивації.

39. Сутність теорії мотивації А. Маслоу.
40. Характеристика теорії ERG К. Альдерфера.
41. Сутність теорії потреб Д. Мак-Клеланда.
42. Особливість двофакторної теорії Ф. Герцберга.
43. Характеристика основних процесійних теорій мотивації.
44. Сутність теорії очікувань В. Врума.
45. Сутність теорії справедливості С. Адамса.
46. Характеристика моделі Л. Портера — Е. Лоулера.
47. Мотиваційна теорія підкріплення.
48. Сутність і зміст контролювання як загальної функції менеджменту.
49. Види контролю.
50. Основні етапи процесу контролювання в організації.
51. Поняття ревізії.
52. Поняття аудиту.
53. Поняття контролінгу.
54. Значення регулювання у реалізації конкретних функцій менеджменту.
55. Необхідність застосування в менеджменті функції регулювання.
56. Цілі функції регулювання.
57. Види регулювання.
58. Процес регулювання.
59. Процес формування управлінських рішень на засадах регулювання.

Модуль 2

1. Механізм формування методів менеджменту.
2. Зв'язок функції та методів менеджменту.
3. Місце методів менеджменту у процесі менеджменту.
4. Зв'язок методів менеджменту з управлінськими рішеннями.
5. Класифікація методів менеджменту.
6. Відмінності між кількісними та якісними методами менеджменту.
7. Призначення економічних методів менеджменту.
8. Роль технологічних методів менеджменту.
9. Сутність соціально-психологічних методів менеджменту.
10. Сутність та особлива роль адміністративних методів менеджменту.
11. Спільне та відмінне між керівництвом та лідерством
12. Основні якості лідера та менеджера.
13. Які елементи ефективного керівництва ви знаєте?
14. Зв'язок влади і відповідальності?
15. Форми влади та впливу.
16. Характеристика основних теорій лідерства.
17. Характеристика основних стилів керівництва.
18. Характеристика адаптивного керівництва.
19. Поняття та види інформації.
20. Класифікація та властивості інформації.
21. Сутність та роль комунікацій у менеджменті.
22. Комунікаційні процеси в менеджменті.
23. Мета розробки управлінського рішення.
24. Сутність управлінського рішення.
25. Види управлінських рішень.
26. Основні етапи процесу розроблення і прийняття управлінських рішень.
27. Роль людського та організаційного фактору в процесі прийняття управлінських рішень.
28. Критерії якості управлінських рішень.
29. Ефективність управлінських рішень.

30. Сутність конфлікту.
31. Основні етапи в управлінні конфліктами.
32. Сутність соціального партнерства.
33. Взаємозв'язок між культурою менеджменту, культурою управління та культурою середовища.
34. Визначення ділової етики.
35. Суть соціальної відповідальності.
36. Інструменти покращення етики у менеджменті.
37. Сутність оцінки ефективності управління.
38. Сутнісна відмінність між поняттями «ефективність менеджменту» та «результативність менеджменту».
39. Сутність критеріїв ефективності менеджменту.
40. Показники оцінювання соціальної ефективності менеджменту.
41. Показники ефективності адміністрування (організаційна ефективність).
42. Складові оцінки ефективності системи менеджменту підприємства.
43. Систему показників оцінювання економічної ефективності управління підприємством.
44. Основні підходи до визначення ефективності управління.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, пл. Народна, 4).

Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул. Університетська, 14 <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>).

Технічні засоби - мультимедійний проектор.

Обладнання - персональні комп'ютери, ноутбуки.

Програмне забезпечення – операційна система, пакет Microsoft Office.

Доступ до Інтернет.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle <https://elearn.uzhnu.edu.ua/>, корпоративна мережа Google Meet , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/>

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Менеджмент: навчальний посібник; за заг. ред. К. В. Пічик, В. В. Храпкіної; Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ: Києво-Могилянська академія, 2021. 459 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/53f84838-a43f-4d3c-a0f0-ffc1f32365f0/content>;
2. Менеджмент: Підручник; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8068/1/%D0%9C%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82.pdf>;
3. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/24572/6/%D0%9C%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B9.pdf>
4. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.

Допоміжна література

1. Менеджмент: навч. посіб. / Н.С. Краснокутська, О.М. Нашекіна, О.В. Замула та ін. Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
2. Основи менеджменту: Конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студентів спеціальності 073 «Основи менеджменту» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; укладачі: Т.В. Лазоренко, С.О. Пермінова.– Електронні текстові дані (1 файл: 560 КБ). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021. 166 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/d75e0396-71d3-428e-9511-0a13c175842f/content>.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Верховна Рада України, вебсайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/>;
2. Законодавство України. Верховна Рада України: офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>;
3. Кабінет Міністрів України, вебсайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>;
4. Міністерство економіки України, вебсайт. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>;
5. Державна служба статистики України, вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>;
6. Інтернет-портал для управлінців; [Електронний ресурс], – Режим доступу: <http://management.com.ua>;
7. Бізнес-книги. MANAGEMENT.COM.UA: вебсайт. URL: <http://www.management.com.ua/books/>;
8. Господарський кодекс: Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV, URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>;
9. Про господарські товариства: Верховна Рада України; Закон від 19.09.1991 № 1576-XII, URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>;
10. Про підприємництво: Верховна Рада УРСР; Закон від 07.02.1991 № 698-XII, URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
11. Про акціонерні товариства: Верховна Рада України; Закон від 17.09.2008 № 514-VI, URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>;
12. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Верховна Рада України; Закон від 6.02.2018 № 2275-VIII, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>;
13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Верховна Рада УРСР; Закон від 16.04.1991 № 959-XII, URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.